

Foto: Guldborg Søvik

KYST/FJORD

Sjøkreps – *Nephrops norvegicus* – Nephrops
Andre navn: Bokstavhummer, keiserhummer, rekekonge

Familie: Nephropidae
Maks lengde: 24–25 cm

Levetid: Opptil 15 år

Leve- og gyteområde: Vestlige Middelhavet og Nordøst-Atlanteren fra Marokko til Troms, og rundt Island og Storbritannia.

Gytedidspunkt: Om sommeren

Føde: Krepssdyr, bløtdyr, børstemark og åtsler

Særtrekk: Sjøkreps gjemmer seg i hulene sine på dagtid, og eggbærende hunner går sjelden ut. Fangstene varierer derfor gjennom døgnet og domineres av hanner.

Nøkkeltall:

KVOTERÅD 2014: Ingen råd for sjøkreps i norsk kystfarvann.

SISTE ÅRS KVOTE, TOTAL OG NORSK: Ingen norske kvoter.

FANGST 2012: Norskekysten: 222 tonn.

NORSK FANGSTVERDI 2012: Norskekysten: ca. 21 millioner kroner.

Fakta om bestanden:

Sjøkreps lever på 20–800 m dyp, på bløtbunn av sandblandet mudder eller leire hvor den graver opptil 20–30 cm dype huler. Voksne sjøkreps er stedbundne. I hvor stor grad de frittflytende larvene spres mellom bestandene vet man lite om. Sjøkrepsen har en blekoransje farge. Navnet *Nephrops*, "nyrøøyne", kommer fra de nyreformede øynene. Hunnen gyter om sommeren og bærer de 1 000–5 000 eggene under halen i 8–9 måneder. Larvene driver fritt i sjøen i 11–60 dager før de bunnslår. Sjøkreps jakter om natten, og gjemmer seg i hulen sin om dagen. Sjøkrepsen er altetende og tar krepssdyr, bløtdyr, børstemark og åtsler. Selv blir den spist av mange arter bunnfisk, for eksempel torsk. Forekomst av sjøkreps i Middelhavet og Adriaterhavet viser at arten trives under relativt høye temperaturer og derfor trolig kan tilpasse seg temperaturøkninger i dens mer nordlige leveområder.

Status og råd

Sjøkreps langs kysten fra Hvaler til 62°N inkluderes i bestandene i Skagerrak og Norskerenna, som vurderes årlig av ICES. Sjøkreps langs norskekysten nord for 62°N overvåkes ikke og vurderes heller ikke av ICES. I Skagerrak og Norskerenna er overvåkingen hovedsakelig basert på svenske og danske data. Først ved innføring av elektroniske fangstbøker i 2011 ble norske data av en slik kvalitet at de kan inngå i overvåkingen. Teinefisket omfattes ikke av den elektroniske rapporteringen. Det voksende fritidsfisket (se under) er heller ikke underlagt noen rapportering. Det er derfor vanskelig å si noe om statusen til sjøkreps langs norskekysten.

Fiskeri

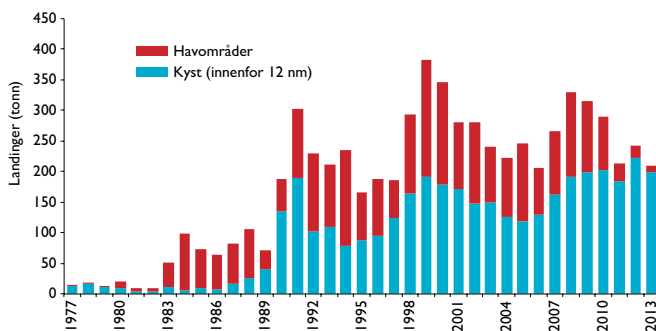
Sjøkreps fiskes med teiner og sjøkrepsstrål, en del tas også som bifangst i reketrål. I 2012 ble det landet 222 tonn sjøkreps fra norskekysten (områder innenfor territorialgrensen), en oppgang fra 2011. Foreløpige tall for 2013 er 208 tonn. De norske sjøkrepslandningene har inntil nylig vært noenlunde likt fordelt på hav- og kystområder, men fra 2011 til 2013 minket landingene fra havområdene markant, særlig i Nordsjøen (figur).

Det fiskes sjøkreps langs norskekysten nord til Lofoten. Fra 2006 til 2012 kom de største landingene av kystkreps fra Skagerrakkysten (40–65 %), men i 2013 tyder foreløpige tall på at det ble landet mer kreps fra Møre og Trøndelag enn fra Skagerrakkysten. Landinger fra Møre og Trøndelag har økt over flere år. I dette området fiskes det kun med teiner, og i 2013 ble det fisket over 70 tonn. Fangstene fra Helgelandskysten og Vestfjorden er marginale.

Teinefisket etter sjøkreps har blitt svært populært blant fritidsfiskere, og den økende interessen kan skyldes at hummerfisket de siste årene har vært dårlig. Langs enkelte kyststrekninger florerer det med krepseteiner. Siden det er åpent for fiske hele året og fisket ikke er regulert på andre måter enn at fritidsfiskere kun kan fiske med 20 teiner, er det en allmenn oppfatning blant krepsefiskere at bestanden beskattes hardt i kystfarvannet. Havforskningsinstituttet startet i 2013 innsamling av data fra fritidsfisket på sjøkreps.

Forvaltning

Det norske sjøkrepsfisket reguleres av konsesjons- og utøvelsesforskriftene. Det fastsettes ingen kvoter. Minstemål er 13 cm. I Nordsjøen ble maskevidde i bunnetrål økt til 12 cm i 2002. I Skagerrak blir det innført nye tekniske reguleringer f.o.m. 2013 som del av en ny avtale mellom Norge, Sverige og Danmark. I dette området kan man benytte maskevidde ned til 7 cm dersom det brukes sorteringsrist i trålen, men innenfor 4 nautiske mil er det ikke påbudt med sorteringsrist så lenge det benyttes kvadratmasker i fiskeposen.

Norske sjøkrepslandinger fra norskekysten (definert som områder innenfor territorialgrensen) og åpne havområder. Tallene for 2013 er foreløpige. Kilde: Fiskeridirektoratet. Norwegian *Nephrops* landings (tonnes). The 2013 numbers are preliminary. Source: The Norwegian Directorate of Fisheries.

Kontaktperson: Guldborg Søvik | guldborg.soevik@imr.no